

Schulz'en, når han merket noget slikt, men rett hadde han og rett gjorde han. Og målet - å få innarbeidet et mere forståelsesfullt forhold mellom fastboende og turist - blev omsider nådd."

Uavklart behov

Da Vækstarstua Turisthotel ble bygget i 1928 fikk kvarteret på Stugudal konkurranse derfra. I en annonse i TTs årbok for 1932 skrev innehaveren, Martine Lyng Unsgaard, at TTs medlemmer ville få samme moderasjon på hotellet som på foreningens egne hytter. Ja, ikke bare det, tok man kontakt på telefon kunne de som ønsket det bli fraktet direkte fra Trondheim med hotellets bil: "4-5 timers biltur og De er fremme ved Stugusjøen og Skarsfjellene."

Konkurransen til tross, kvarteret på Stugudal besto og fortsatte å være det også etter at Ola Stugudal døde i desember 1945. Da overtok hans sønn Herlov og etter ham igjen broren Ingebrigt både gården og kvarteret, i en periode med så mye som 20 senger, helt frem til 1970-årene. Da ble det slutt, og etter en kortere pause uten kvarter i Stugudal fikk TT som nevnt i 1979 en avtale om kvarter på Vækstarhaugen. Etter at avtalen der ble sagt opp har TT igjen fått en avtale med Vækstarstua, men hva som endelig skal skje med foreningens behov for kvarter i Stugudal, er ikke endelig avklart.

Storelvevold

Ridalen, som strekker seg sørover fra Stugudal mot Aursunden var også et område som TT tidlig ofret oppmerksomhet. Gjennom denne dalen kunne turister komme til og fra Glåmos og Røros via Brekken, og TT gjorde allerede i 1888 et forsøk på å få opprettet et kvarter på Skårdalsvollen på østsiden av Riasten. Da gårdbruker Per Johnsen Brynildsvold fra gården Brynildsvolden ved Aursunden året etter satte opp en større seterstue på Storelvevolden for å ta imot turister, oppga TT denne planen og inngikk i stedet en kvarteravtale med Brynildsvold.

Storelvevolden ligger midtveis mellom Stugudal og Aursunden, "ved Glommens Kilde, Storelven mellom Sjøerne Riasten og Rien", som overretssakfører Olaf Richter skrev etter et besøk der i midten av 1890-årene. Seterhuset var bygget i to etasjer med to store fellesstuer og fire soverom, men ble allerede i 1898 utvidet slik at det fra da av hadde 12 senger til disposisjon. Trafikken må altså ha vært forholdsvis stor, og det var nok flere grunner til det. Den ene var ferdsele mellom Brekken og Stugudal, en annen at området nærmest er et eldorado for sportsfiskere, noe Richter understreket i sin nevnte artikkel: "Som Station for Fiskere søger (Storelvevolden) sin Lige; man har nemlig alle Glommens Kilder til

Storellevolden ligger midt mellom Stugudal og Aursunden. Foto: A. Svensli

Dispotion. Er man magelig anlagt, vil man i det væsentlige holde sig til Øvresjøen, som kun ligger ti Minutters Gang fra Sæteren. Den er en Arm af Rien og er ganske fiskerig. Vil man derimod have Tag i de store Karer på fem Mark og derover, bør man prøve Slugen i selve Rien, og med lidt Held kan man her hente op Knipper af fed Fjeldørret, rødere i Kjødet end den rødeste Laks." En tredje grunn forteller Carl Schulz om i TTs årsskrift for 1899: "Af de forskjellige nordenfjeldske Turistruter har Ruten over Ridalen en speciel Tiltrækning, idet man her - foruden at passere over meget vakre Høifjeldsvidder med tørre og lette Fjeldovergange - har anledning til at se og studere Fjeldlappernes Levevis på Sommertiden."

Ofte dårlig om plass

I 1901 bevilget TTs styre et bidrag på kr. 50 til opparbeidelse av veien til Storellevold. Noen år senere, i 1906, godtok Brynildsvold TTs takster for kost og losji dersom gjestene ikke hadde større krav enn de som takstene forutsatte. Foreningens medlemmer fikk også fortrinnsrett til seng hvis de ankom før klokken 21. Som en motytelse dekket TT deler av lønnen til en oppvarningspike på setra. Det siste falt imidlertid ut igjen allerede året etter, da TT ikke fant plass til et slikt bidrag på budsjettet.

Samarbeidet fortsatte imidlertid, også etter at Per Johnsen Brynildsvolds sønn Abraham hadde overtatt som eier etter sin far. Plassen kunne imidlertid til tider være et problem fordi Storellevold store deler av som-

meren var belagt med faste gjester som leide rom og holdt seg selv med mat og stell for øvrig. Ifølge årsberetningen for 1917 kunne derfor de mange turister "som lægger veien gjennom disse trakter (ha) vanskelig for at faa hus her. Flere er kommet ind hos lapperne paa Adamsvold, hvilket imidlertid kan være en tvilsom fornøielse; andre har maattet gaa til Stuedal." Foreningens styremedlem og kasserer bankfullmektig Ludvig Siversten, som besøkte stedet i 1917 og fikk en seng bare på grunn av gammelt bekjentskap, mente derfor at noe måtte gjøres. Han foreslo at Brynildsvold inntil videre skulle tilbys et bidrag på kr. 50 til oppvarningspikens lønn mot en forpliktelse til å holde minst fire senger disponible for turister. Brynildsvold gikk etter forhandlinger med på å reservere fire senger for gjennomgangstrafikken, men krevet at lønnsbidraget til oppvarningspikeren måtte være på kr. 100. Som motytelse for dette forhøyete beløpet tilbød han seg, dersom trafikken gjorde det nødvendig, å stille to-tre feltsenger til disposisjon for fotturistene. Da styret i TT fant å kunne gå med på dette, ble ordningen gjort gjeldende fra sommeren 1920.

Påskeåpent

Så langt hadde Storellevold bare vært holdt åpen om sommeren, men da påsketrafikken i fjellet stadig økte, anmodet TT Brynildsvold i 1924 om å gjøre et forsøk på å holde stedet åpent også i påsken fra og med onsdag til og med 2. påskedag. Resultatet var at 28 skiløpere besøkte setra. Det samme gjentok seg neste år med et besøk av 31 skiløpere. At alle gode ting ikke nødvendigvis er tre, fikk man imidlertid erfare i 1926, da bare et fåtall skiløpere fant veien til Storellevold, og styret fant derfor å måtte bevilge Brynildsvold et bidrag på kr. 30 for nok en gang å ha holdt stedet åpent i påsken.

I 1931 solgte Abraham Brynildsvold Storellevold til sin sønn Andr. J. Brynildsvoll. Etter å ha skaffet vil veie nytt innbo, sengetøy osv. holdt den

Storellevolden etter utvidelsen i 1912. Foto: Ludvig Sivertsen

nye eieren stedet åpent i 1932 både i påsken og om sommeren og fikk som takk for det et bidrag fra TT. Det samme skjedde i 1933, men påskebesøket var da så lite at Brynildsvold ikke fant det lønnsomt å fortsette med å holde stedet åpent i påsken.

Under krigen var det ikke enkelt å drive turisthytte i områdene som lå i nærheten av grensen mot Sverige, men Brynildsvold holdt det gående på et vis ut sommeren 1943. I 1944 måtte imidlertid også Storelvevold stenge - på grunn av grenserestriksjonene var det ikke lønnsomt å holde åpent. Etter krigen åpnet ikke dørene igjen før sommeren 1950 etter reparasjon og nytt eierskifte, men under den nye eieren, Per J. Brynildsvold, varte driften nå bare i tre år. Besøket ble for lite og fra 1954 forsvant Storelvevold ut av historien som TT-kvarter.

Ny hytte og ny forbindelse?

Helt uten kvarter i Ridalen var TT av den grunn likevel ikke. Noen år tidligere, i 1950, hadde foreningen inngått en avtale med Peder Ridal fra Brekken om et kvarter på hans seter Råvollen ved nordenden av Rien. Her var det ikke mat å få, men med ti senger bare knappe fem kilometer fra Storelvevold kunne Råvollen være et alternativt sted å ty til dersom det var fullt på Storelvevold. Avtalen med Råvollen varte til 1957 da den ble oppsagt, og TT har etter den tid ikke hatt noe kvarter i områdene sør for Stugudal.

Etter den tid har Den Norske Turistforening bygget selvbetjeningshytta Marenvollen øst for Røros. Fra denne hytta er det merket rute sørover til Femundsmarka, og TT har hatt planer om å få til en forbindelse mellom sitt rutenett i Sylene og DNTs i Røros-traktene og Femundsmarka. I denne forbindelse ble det i midten av 1980-årene undersøkt om det var muligheter for å få istand et nytt kvarter på Råvollen, men initiativet ga ikke noe resultat. Da Storelvevolden på begynnelsen 2000-tallet var til salgs vurderte TT å kjøpe stedet for dekke behovet for et kvarter i dette området. Dessverre ligger Storelvevolden like ved helårsveien mellom Stugudal og Brekken og dette gjør det umulig å drive et selvbetjent kvarter her. TT valgte derfor å avstå, men den nye eieren er interessert i å ta imot turister. Spørsmålet om å få til en selvbetjent hytte eller et kvarter for å knytte en mer varig forbindelse mellom Femundsmarka/Røros og Sylene er imidlertid stadig like uløst, men må avklares dersom en fortrute skal kunne opprettes mellom de to områdene.